

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Ryszard Witkowski

Protokolant Klaudia Binienda

przy udziale prokurator A. O.

w sprawie D. A., oskarżonego o czyn art. 258 § 2 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 marca 2023 roku

zażalenia obrońcy oskarżonego na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2023 roku, sygn. akt II KK 571/22 o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanowił:

1. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;
2. nie uwzględnić wniosku obrońcy o zasądzenie kosztów obrony z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu kasacji wniesionej m. in. przez obrońcę oskarżonego D. A., wyrokiem z dnia 15 lutego 2023 r., sygn. akt II KK 571/22, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie i sprawę przekazał temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Bezpośrednio po ogłoszeniu powyższego wyroku Sąd Najwyższy postanowił, na podstawie art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 § 2 k.p.k. i w zw. z art. 538 § 2 k.p.k., zastosować wobec D. A. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego

aresztowania na okres 3 miesięcy, liczony od dnia 15 lutego 2023 r., godz. 13:45 do dnia 16 maja 2023 r. godz. 13:45.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł obrońca oskarżonego D. A. zarzucając:

1. naruszenie art. 249 § 1 k.p.k. poprzez nieuzasadnione przyjęcie, iż stosowany środek zapobiegawczy służy prawidłowemu zabezpieczeniu toku postępowania, podczas gdy nie zachodzi realne zagrożenie zakłócania przez podejrzanego postępowania;
2. art. 251 § 3 k.p.k. poprzez brak wskazania okoliczności, które dowodziłyby istnieniu zagrożeń dla prawidłowego toku postępowania.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego D. A..

Jednocześnie obecny na posiedzeniu obrońca złożył wniosek o zasądzenie kosztów obrony z urzędu nieopłaconych, ani w części, ani w całości.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie obrońcy nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie zauważyć trzeba, że funkcją środka zapobiegawczego jest zabezpieczenie prawidłowego toku całego procesu karnego. Oznacza to, że stosując środki zapobiegawcze sąd chroni nie tylko postępowanie dowodowe, ale ochroną może również objąć jego dalsze etapy, aż do chwili rozpoczęcia wykonywania kary, zgodnie z art. 249 § 4 k.p.k. Stosowanie środków zapobiegawczych może zatem mieć miejsce nie tylko w celu zagwarantowania prawidłowego toku postępowania dowodowego, ale również później.

W ocenie Sądu Najwyższego w zaskarżonym postanowieniu trafnie przyjęto, iż w aktualnym stanie sprawy zachodzi potrzeba stosowania wobec oskarżonego D.A. najsurowszego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Słusznie wskazano, że w sprawie występuje ogólna przesłanka stosowania środków zapobiegawczych wskazująca na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez D. A. zarzucanych mu czynów. Sprawstwo oskarżonego w niniejszej sprawie zostało uprawdopodobnione w stopniu wymaganym przez przepis art. 249 § 1 k.p.k. treścią nieprawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 9 lutego 2021 roku, sygn. akt XVIII K 183/20. Nie ma potrzeby wykazywania, że zebrane w sprawie dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez oskarżonego zarzucanych mu czynów, bowiem samo skazanie nieprawomocnym wyrokiem uzasadnia wystarczająco tę przesłankę i zwalnia od przedstawiania szczegółowej argumentacji uzasadniającej takie przekonanie (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 lipca 2005 r., sygn. akt II AKz 288/05, KZS 2005/7-8/87). Powyższej konkluzji nie zmienia fakt uchylecia orzeczenia sądu odwoławczego, gdyż nastąpiło to z przyczyn niepodważających sprawstwa oskarżonego D. A.

Słusznie wskazano również, że w sprawie występuje szczególna przesłanka stosowania tymczasowego aresztowania, o której mowa w art. 258 § 2 k.p.k. Wynika ona wprost z faktu, iż D. A. nieprawomocnie wymierzono karę 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Stosownie do treści art. 258 § 2 k.p.k., tymczasowe aresztowanie może być uzasadnione nieprawomocnym skazaniem na karę co najmniej 3 lat pozbawienia wolności. Tym samym zaistnienie powyższej przesłanki nie budzi wątpliwości.

Zagrożenie zaś surową karą rodzi domniemanie, iż oskarżony może podejmować próby bezprawnych działań mogących destabilizować prawidłowy tok postępowania. Poczynione przez ustawodawcę założenie zwalnia sąd, po myśli art. 251 § 3 k.p.k., z powinności wykazywania konkretnych zachowań utrudniających postępowanie

i w konsekwencji nie jest w żaden sposób wymagane, aby oskarżony podejmował w tym zakresie jakiegokolwiek zachowania zmierzające do destabilizacji toczącego

się procesu. Wobec zaistnienia powyższego domniemania, stosujący tymczasowe aresztowanie Sąd Najwyższy nie był obowiązany do wykazywania dalszych zagrożeń dla prawidłowego toku procesu, albowiem wynika ono z samego zagrożenia surową karą.

W niniejszej sprawie, po stronie oskarżonego D. A. nie występowały także warunki do odstąpienia od stosowania tymczasowego aresztowania w rozumieniu przepisu art. 259 k.p.k. Podzielić należało zatem ustalenie, że na obecnym etapie postępowania jedynie izolacyjny środek zapobiegawczy jest w stanie zabezpieczyć prawidłowy tok postępowania, a zastosowanie innych środków zapobiegawczych nie byłoby wystarczające.

Jednocześnie Sąd Najwyższy nie uwzględnił złożonego na posiedzeniu wniosku obrońcy o zasądzenie na jego rzecz odrębnych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w związku z wniesionym zażaleniem, albowiem nie został on ustanowiony celem świadczenia oskarżonemu pomocy prawnej z urzędu w ramach incydentalnego postępowania aresztowego, a do obrony w postępowaniu głównym, w tym kasacyjnym (i okołokasacyjnym), za które zasądzono już na jego rzecz należne mu wynagrodzenie. Odrębne wynagrodzenie przysługiwać mogłoby obrońcy na podst. § 17 ust. 2 pkt 6 w zw. z § 18 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2019.18 t.j.) w sytuacji, gdyby został wyznaczony jedynie do sporządzenia i wniesienia zażalenia, a tak w przedmiotowej sprawie nie było (por. postanowienie SN z dnia 3 lutego 2022 roku, sygn. II KZ 6/22, Lex 3305665).

ał

